

แม้หนูทำผิด ... ก็ไม่ควรลงโทษเกินกว่าความผิดของหนู

คติปกครองที่นำมาเล่าสู่กันฟังในวันนี้ เป็นเรื่องของผู้ฟ้องคดีซึ่งเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะวิศวกรรมศาสตร์ที่มีผลการเรียนดีมีสิทธิจะได้รับเกียรตินิยมอันดับหนึ่ง แต่ในการสอบในวิชาหนึ่ง ผู้ฟ้องคดีได้ทุจริตในการสอบโดยนำกระดาษสรุปย่อที่มีการกระจายละเอียดของสูตรและวิธีคิดต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการทำข้อสอบสอดแทรกไปในตำราเข้าไปในห้องสอบนอกเหนือจากตำราที่อนุญาตให้นำเข้าห้องสอบได้เพียงเล่มเดียวเท่านั้น

ผู้ฟ้องคดีจะถูกลงโทษหรือไม่ ? สถานใด ? น่าสนใจครับ

ภายหลังจากผู้ฟ้องคดีได้มีการกระทำความผิดกล่าวผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 (คณะกรรมการประจำคณะวิศวกรรมศาสตร์) นำเรื่องเข้าที่ประชุมและมีมติให้ผู้ฟ้องคดีถูกปรับตกในวิชานี้และทำทัณฑ์บนเนื่องจากเห็นว่า ผู้ฟ้องคดีเป็นนักศึกษาที่ผ่านการสอบวัดผลมาหลายวิชาแล้วย่อมต้องทราบหลักเกณฑ์ดังกล่าวเป็นอย่างดี แต่ยังคงใจกระทำผิดผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 (คณบดีคณะวิศวกรรมศาสตร์) จึงมีคำสั่งลงโทษโดยปรับตกผู้ฟ้องคดีในวิชานี้และให้ภาคทัณฑ์ด้วย แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม เนื่องจากวิชาดังกล่าวกำหนดให้เป็นการสอบแบบเปิดตำรา อีกทั้ง คำสั่งของข้อสอบไม่ชัดเจน กระดาษสรุปย่อที่นำเข้าห้องสอบก็เกี่ยวข้องกับตำราที่อนุญาตและผลของการลงโทษทำให้ผู้ฟ้องคดีขาดคุณสมบัติที่จะได้รับเกียรตินิยมอันดับหนึ่ง ภายหลังจากการอุทธรณ์ต่อผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 จึงฟ้องคดีต่อศาลปกครองขอให้ยกเลิกคำสั่งดังกล่าวและให้อนุมัติเกรดให้ผู้ฟ้องคดีตามความเป็นจริง

คำสั่งลงโทษผู้ฟ้องคดีให้ถูกปรับตกในวิชาดังกล่าวและถูกภาคทัณฑ์ เป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ? เนื่องจากระเบียบของมหาวิทยาลัยว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิต พ.ศ. 2534 ข้อ 25 กำหนดว่าการลงโทษนักศึกษาผู้กระทำความผิดการทุจริตในการสอบ นักศึกษาซึ่งกระทำผิดหรือร่วมกระทำผิดระเบียบการสอบในการสอบประจำภาคหรือการสอบระหว่างภาค ให้คณะกรรมการประจำคณะพิจารณาลงโทษสถานใดสถานหนึ่งดังต่อไปนี้ ข้อ 25.1.1 ให้ตกในรายวิชาที่ทุจริต และการสอบวิชาพิพาทกำหนดเงื่อนไขในคำสั่งข้อสอบอนุญาตให้เปิดตำราได้โดยมีเงื่อนไขให้นักศึกษาสามารถนำตำราที่กำหนดในวิชาดังกล่าวเข้าได้เพียงเล่มเดียวและอนุญาตให้ใช้เครื่องคำนวณได้ทุกชนิด

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ในการสอบแต่ละวิชา กรณีที่คำสั่งข้อสอบอนุญาตให้เปิดตำรา มีทั้งกรณีที่นำเอกสารเข้าได้แบบอิสระและแบบมีเงื่อนไขโดยแบบมีเงื่อนไขคำสั่งข้อสอบได้มีการกำหนดเงื่อนไขให้นักศึกษาสามารถนำเข้าได้เฉพาะตำราหรือเครื่องใช้อุปกรณ์เฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งการสอบในวิชาดังกล่าวนี้เป็นการสอบแบบเปิดตำราโดยมีเงื่อนไขกำหนดอนุญาตไว้เป็นการเฉพาะเจาะจงแล้ว ดังนั้น การจะตีความว่าเมื่อไม่ได้ห้ามไว้ก็สามารถกระทำได้ จึงขัดกับวัตถุประสงค์ของการสอบแบบเปิดตำราโดยมีเงื่อนไข ประกอบกับหากผู้ฟ้องคดีเกิดความสงสัยหรือไม่เข้าใจว่าการกระทำดังกล่าวจะเป็นความผิดหรือไม่ก็ควรสอบถามกรรมการคุมสอบ อีกทั้งผู้ฟ้องคดีเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 ย่อมผ่านการสอบในกรณีแบบนี้มาแล้วหลายครั้ง ซึ่งไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ฟ้องคดีได้เคยกระทำการในลักษณะที่บ่งชี้ถึงความไม่เข้าใจคำสั่งของข้อสอบดังเช่นการกระทำในการสอบในวิชานี้

ดังนั้น การกระทำของผู้ฟ้องคดีในกรณีนี้จึงเป็นความผิดตามระเบียบของสถาบัน แม้ว่าผู้ฟ้องคดีจะมีสิทธิได้รับเกียรตินิยมอันดับหนึ่งและอาจารย์ได้ตรวจข้อสอบในวิชานี้และให้เกรดแก่ผู้ฟ้องคดีแล้วก็ตาม ก็ไม่ทำให้ผู้ฟ้องคดีซึ่งมีพฤติการณ์ในการกระทำความผิดจริงพ้นจากความผิดได้

แต่ก็ต้องพิจารณากันต่อไปว่า การใช้ดุลยพินิจกำหนดโทษของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองเหมาะสมหรือไม่ ?

แม้ว่าการลงโทษดังกล่าวจะเป็นการลงโทษสถานเบาที่สุด โดยผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 มีมติให้ผู้ฟ้องคดีถูกปรับตกในวิชานี้และให้ทำทัณฑ์บน ซึ่งต่อมาผู้ถูกฟ้องคดีที่ 1 มีคำสั่งตามมติของผู้ถูกฟ้องคดีที่ 2 โดยกำหนดโทษ

ปรับตกในวิชาที่ผู้ฟ้องคดีทุจริตและภาคทัณฑ์ แต่โทษเกี่ยวกับการกระทำผิดฐานทุจริตในการสอบตามระเบียบของสถาบันนั้นมิได้กำหนดโทษทัณฑ์บนไว้ มีเพียงโทษปรับตกในวิชาที่ทุจริตเท่านั้น

ดังนั้น การที่ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสองมีมติกำหนดโทษภาคทัณฑ์ด้วยจึงเป็นการกระทำที่ปราศจากอำนาจตามกฎหมาย ศาลปกครองสูงสุดจึงเพิกถอนมติในส่วนกำหนดโทษทัณฑ์บน แต่คงกำหนดโทษให้ผู้ฟ้องคดีเพียงปรับตกในรายวิชาที่ทุจริตเท่านั้น (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. 371/2554)

กรณีดังกล่าวเป็นอุทาหรณ์ที่ดีสำหรับนักเรียน นักศึกษาทั่วไปที่ต้องระมัดระวังในการเข้าสอบในแต่ละครั้ง กรณีใดเป็นที่สงสัยหรือคำสั่งในข้อสอบไม่ชัดเจนควรสอบถามกรรมการคุมสอบ ไม่ควรคิดหรือตัดสินใจเอง มิฉะนั้น จะเป็นดังเช่นในกรณีนี้ ยิ่งไปกว่านั้น อาจส่งผลต่ออนาคตข้างหน้าอีกด้วย นอกจากนี้ คดีดังกล่าวได้วางบรรทัดฐานการปฏิบัติราชการสำหรับหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับการใช้อำนาจว่าหากไม่มีกฎหมายให้อำนาจไว้แล้วย่อมไม่อาจใช้อำนาจนั้นได้ การใช้อำนาจออกคำสั่งหรือกระทำการใดๆ ในทางปกครองที่นอกเหนือหรือเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดย่อมเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายที่ศาลปกครองมีอำนาจเพิกถอนได้ครับ

นายปกครอง